

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/208302,Widowisko-muzyczne-Nauka-o-milosci-odwadze-i-Krzyzu.html>
26.02.2026, 21:51

[Następny](#)

[Powrót](#)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu”

22 października 2024 r. w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie artyści uczcili pamięć obrońców Krzyża z Miętnego i ks. Jerzego Popiełuszki. W premierze widowiska „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” wziął udział prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki.

22.10.2024

[Komunizm Kościół ks. Jerzy Popiełuszko](#)

W przemówieniu przed spektaklem prezes IPN podkreślił znaczenie wartości chrześcijańskich, które przez wieki kształtowały Europę i formowały społeczność.

- Wszyscy teoretycy i filozofowie XIX wieku, którzy kładli fundamenty pod najbardziej zbrodnicze ideologie XX wieku - niemiecki narodowy socjalizm i sowiecki komunizm - mieli świadomość tego, że aby świat zreinterpretować trzeba wmówić ludziom, że Bóg umarł. W czasach Polski komunistycznej, w której Krzyża, Boga i wartości chrześcijańskich miało nie być, o Krzyż walczyli i ten trud podnosili uczniowie, kapłani i nauczyciele z Miętnego, a także błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko, którego dzisiaj wspominamy.

Niech żyje wolna i niepodległa Polska, której jednym z symboli jest Krzyż. Wielki szacunek dla naszych bohaterów z Miętnego. Cześć i Chwała błogosławionemu księdzu Jerzemu Popiełuszcze. Niech żyje Polska!

Widowisko „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” nawiązuje do wydarzeń z 7 marca 1984 r. Wtedy czterystu uczniów Zespołu Szkół Rolniczych w Miętnem ogłosiło strajk okupacyjny w obronie obecności krzyży w ich szkole. Kiedy wieczorem w placówce pojawił się prokurator i zagroził pacyfikacją, młodzi ludzie zdecydowali się na opuszczenie budynku. Decyzją dyrekcji szkoły zajęcia zostały zawieszone do odwołania.

Treści, emocje i uczucia towarzyszące walecznej młodzieży z tamtych czasów zostały zilustrowane mocą słowa, ruchu i dźwięku. Scenariusz całego wydarzenia opracowała nauczycielka j. polskiego Bogusława Gora z ówczesnego ZSR w Miętnem, która po poparciu strajkującej młodzieży straciła pracę w szkole. Widowisko oparte jest na 16 utworach muzycznych o różnorodnej stylistyce i gatunku, dobranych do szerokiego grona odbiorców. Teksty napisał Lech Makowiecki, zaś muzykę skomponował Maciej Nieć.

Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Oddziału IPN w Lublinie.

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” – Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” – Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” - Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” - Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” - Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” - Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” – Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” – Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” – Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” – Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” – Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu” – Lublin, 22 października 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

* * *

Adam Hlebowicz: *Młodzież walczy o krzyż*

Obrona krzyży w szkołach w Miętnej, Włoszczowie i innych miejscowościach w latach 1983-1984 była spontanicznym protestem młodzieży przeciwko dławieniu wolności przez reżim gen. Wojciecha Jaruzelskiego.

Zawieszane w okresie działania legalnej „Solidarności” w miejscach publicznych, w zakładach pracy, w szkołach, w miejscach pamięci narodowej symbole męki Chrystusa, były z nich usuwane w latach stanu wojennego.

40 lat temu, 7 marca 1984 r. czterystu uczniów Zespołu Szkół Rolniczych w Miętnej ogłosiło strajk okupacyjny w obronie obecności krzyży w ich szkole. Kiedy wieczorem w placówce pojawił się prokurator i zagroził pacyfikacją, młodzi ludzie zdecydowali się na opuszczenie budynku. Decyzją dyrekcji szkoły zajęcia zostały zawieszone do odwołania.

Protestujący ruszyli zwartą ławą do kościoła w odległym o 5 kilometrów Garwolinie, drogę jednak zastąpiły im oddziały ZOMO i nyski milicyjne. Grożono użyciem przemocy. Wobec tego młodzież zawróciła do internatu, mieszczącego się przy szkole w Miętnej. Następnego dnia, mając w pamięci wczorajsze wydarzenia, uczniowie polami dostali się do garwolińskiej świątyni.

Zajęć w szkole rolniczej nadal nie było, ale uczniowie wciąż mieszkali w internacie. Do 25 marca we wtorki i piątki młodzież z Miętnej i okolicznych szkół przychodziła do kościoła w Garwolinie na specjalne katechezy, prowadzone przez ordynariusza siedleckiego biskupa Jana Mazura, który od początku wspierał młodzież w proteście. Przygotowano wtedy apel do młodzieży w Polsce i na świecie, wzywający do stawiania w obronie krzyża.

„Prosimy Was, Przyjaciele Chrystusowego Krzyża, w imię naszej wiary i humanizmu, byście stanęli ramie w ramie z nami przy Krzyżu, który jest lub będzie w Waszych szkołach czy uczelniach i dali wyraz solidarności z nami swym protestem, modlitwą i świadectwem życia”.

Kiedy po 25 marca rozpoczęła się akcja zmuszania młodzieży do podpisywania „lojalki” (uczniowie mieli się wyrzec jakichkolwiek symboli religijnych w szkole), zdecydowało się na jej podpisanie zaledwie 90 uczniów spośród 600 osobowej społeczności. Duże grono uczniów zabierało swoje papiery z Miętnej i próbowało się przenieść do innych szkół rolniczych. W wielu takich placówkach był zakaz przyjmowania uczniów z ZSR w Miętnej.

Biskup Mazur podjął w odpowiedzi post o chlebie i wodzie do chwili rozwiązania konfliktu. Ostatecznie dyrekcja szkoły ustąpiła i 6 kwietnia wydała zgodę na zawieszenie krzyża w szkolnej bibliotece. Było to zwycięstwo odwagi i konsekwencji młodych ludzi, wspieranych przez garstkę nauczycieli, ordynariusza z Siedlec, księży oraz większość rodziców. Do szkoły nie mogło jednak wrócić około 170 uczniów i kilku nauczycieli. Uczniowie wędrowali po Polsce, niektórzy trafili aż do Technikum Ogrodniczego w Pruszczu Gdańskim, gdzie pięć uczennic z klasy maturalnej przyjął miejscowy dyrektor.

Geneza sporu

Zespół Szkół Rolniczych w Miętnej był najnowocześniejszą szkołą tego typu w Polsce. Ponieważ rodzina wcześniejszego premiera PRL, Piotra Jaroszewicza, wywodziła się z tych okolic, zadbał on o właściwy rozwój ośrodka. Z uwagi na charakter szkoły zdecydowana większość uczniów

mieszkała w internacie.

Kiedy w listopadzie 1983 r. – najpierw z korytarza, a potem z sal lekcyjnych – zaczęły znikać zawieszane krzyże, uczniowie wystosowali petycję do dyrekcji szkoły z pytaniami o przyczynę ich usunięcia. Przed świętami Bożego Narodzenia, 19 grudnia, w czasie apelu dyrektor Ryszard Domański odpowiedział:

„Krzyże zostały zdjęte, bo trzeba przywrócić porządek prawny. Szkoła jest instytucją świecką, a krzyże powieszono w okresie działania »Solidarności«, kiedy wymuszano na władzy różne decyzje”.

Wtedy około trzydziestu uczniów zaczęło śpiewać pieśń „Nie rzucim Chryste świątyń Twych”. Do nich dołączyli kolejni. Rozpoczęły się śpiewy i modlitwy. Skończyły się po półtorej godzinie, kiedy dyrektor zapewnił, że sprawa zostanie ponownie rozważona. Protest i reakcja młodzieży, która zawsze jest wyczulona na niesprawiedliwość, były spontaniczne, nie inspirowane przez dorosłych. Dla nich krzyż był oznaką wolności, wyrażeniem siebie.

9 stycznia dyrektor poinformował uczniów, że w szkole świeckiej, jaką jest ZSR w Miętne, nie ma miejsca na treści religijne. Uczniowie wywiesili cytat Adama Mickiewicza:

„Tylko pod tym krzyżem, tylko pod tym znakiem – Polska jest Polską, a Polak Polakiem”.

12 stycznia około pięćset uczniów przemaszerowało po lekcjach ze szkoły do kościoła w Garwolinie. Odebrane od dyrektora krzyże przewieziono tam autem. Umieszczone zostały na biało-czerwonej tablicy z napisem:

„Nie było miejsca dla Ciebie, Chryste w naszej szkole – ZSR Miętne”.

Biskup siedlecki Jan Mazur ofiarował młodzieży niewielkie, dziesięciocentymetrowe krzyżyki. Od tej pory nosili je na swoich piersiach. Uczniowie na długich przerwach spotykali się w holu, odmawiali różaniec, śpiewali. Próby mediacji z dyrekcją szkoły kończyły się niczym.

Zaczęto wzywać rodziców uczniów na rozmowy do wychowawców klas. Straszono relegowaniem ich dzieci ze szkoły lub likwidacją samej szkoły. Większość rodziców jednak nie dała się zaszantażować i nawet część z nich sama przynosiła do szkoły krzyże i zawieszała je na ścianach klas. Te były usuwane w godzinach popołudniowych. 5 marca w szkole nie wisiał już żaden krzyż. Wobec tego uczniowie zapowiedzieli na 7 marca strajk okupacyjny.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

* * *

Ksiądz Jerzy Popiełuszko urodził się 14 września 1947 r. w Okopach. Świecenia kapłańskie otrzymał 28 maja 1972 r. z rąk kardynała Stefana Wyszyńskiego. W swojej posłudze pełnił funkcję duszpasterza w różnych parafiach, m.in. w Żąbkach, Aninie, na Żoliborzu w Warszawie oraz na Starym Mieście. Jego zaangażowanie w działalność antykomunistyczną, szczególnie od początku lat 80., uczyniło go jednym z głównych duchowych liderów opozycji. Kazania ks. Jerzego Popiełuszki, otwarcie krytykujące władze komunistyczne, były określane przez reżim jako wrogie wobec systemu. Zaś działalność charytatywna, szczególnie związana z pomocą więźniom politycznym i ich rodzinom, była postrzegana jako zagrożenie dla PRL.

Już jako kleryk ks. Jerzy Popiełuszko był poddawany represjom przez organy bezpieczeństwa PRL. W 1965 r. Wydział IV Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej (MO) założył tzw. Teczke Ewidencji Operacyjnej na Księdza (TEOK), numer rejestracyjny sprawy - 33805. W późniejszych latach Służba Bezpieczeństwa kilkakrotnie próbowała zwerbować go jako Tajnego Współpracownika (TW), co jednak zakończyło się niepowodzeniem.

Od września 1982 r. ks. Popiełuszko był rozpracowywany w ramach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) o kryptonimie „Popiel”, numer rejestracyjny sprawy - 36514. Początkowo sprawą zajmował się Wydział IV Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej (KSMO), a po reorganizacji w 1983 r. Wydział IV Stołecznego Urzędu Spraw Wewnętrznych (SUSW). W ramach tego rozpracowania SB obserwowała jego działalność opozycyjną, kazania oraz kontakty z działaczami Solidarności.

W latach 1983-1984 ks. Jerzy Popiełuszko był wielokrotnie poddawany represjom. Stał się również celem propagandowych ataków medialnych, oskarżany o działania antypaństwowe. Kilkakrotnie stawał przed prokuraturą, oskarżany o „nadużywanie wolności sumienia i wyznania na szkodę PRL”. W czasie licznych rewizji w jego mieszkaniu funkcjonariusze SB podrzucali amunicję i materiały wybuchowe, aby go zastraszyć i skompromitować.

19 października 1984 roku ks. Popiełuszko został uprowadzony przez funkcjonariuszy SB podczas powrotu z Bydgoszczy do Warszawy. Jego ciało odnaleziono 30 października 1984 r. przy tamie we Włocławku. Pogrzeb ks. Popiełuszki, który odbył się 3 listopada 1984 roku, zgromadził tysiące ludzi z całej Polski. Uroczystości te stały się symbolem narodowego oporu wobec reżimu komunistycznego. Jego grób przy kościele pw. św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu szybko stał się miejscem pielgrzymek, gdzie wierni z całego kraju oddawali hołd zamordowanemu kapłanowi.

Śledztwo i proces w sprawie śmierci ks. Jerzego Popiełuszki, prowadzone w latach 1984-1985, wykazały, że bezpośrednimi zabójcami byli funkcjonariusze Departamentu IV MSW: Grzegorz Piotrowski, Waldemar Chmielewski i Leszek Pękała. Proces zabójców odbył się w 1985 r., a wyroki wynosiły od 14 do 25 lat więzienia.

Męczeńska śmierć ks. Jerzego Popiełuszki wstrząsnęła Polską i przyczyniła się do wzrostu oporu wobec komunistycznych władz. Ks. Jerzy Popiełuszko został beatyfikowany 6 czerwca 2010 r.

Polecamy materiały IPN:

- [Jakub Gołębiewski, *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*](#)
- [Biuletyn IPN” nr 10/2024 – Czterdziesta rocznica śmierci ks. Jerzego](#)
- [Artykuł prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego dla portalu \[wszystkoconajwazniejsze.pl\]\(http://wszystkoconajwazniejsze.pl\) pt. *Kapłan wolności*](#)
- [Jerzy Popiełuszko na portalu Przystanek Historia](#)
- [Ks. Jerzy Popiełuszko w katalogach Biura Lustracyjnego IPN](#)
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Lublin

Lublin

Kościół, Ks. Jerzy Popiełuszko, PRL

Widowisko

Powiązane wiadomości

Ogólnopolska konferencja naukowa: „Reminiscencje śmierci ks. Jerzego Popiełuszki”, 11-12 września 2024

Promocja albumu „Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia”

Uroczysta msza św. upamiętniająca błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszkę – Gdańsk, 20 października 2024